

Ohjelmatukijärjestöjen kokous

Aika: maanantai 15.4.2019 klo 9-11

Paikka: Fingo, Elimäenkatu 25-27, kokoushuone Amazon 6. krs.

Osallistujat:

Outi Hannula, Fingo	Annette Gothóni, Suomen World Vision
Anja Malm, Vammaiskumppanuus	Piritta Rikkinen, KUA
Hanna Klinge, CMI	Katri Suomi, KUA
Miia Nuikka, Solidaarisuus	Marko Ulvila, Siemenpuu
Karoliina Tikka, Plan	Kim Remitz, KIOS
Eeva Ervamaa, Plan	Maria Suoheimo, SPR (pj)
Tupuna Mäntysaari, Pelastakaa Lapset	Hanna Matinpuro, Siemenpuu (pj)
Tapio Laakso, Pelastakaa Lapset	Tuomas Tuure, Abilis
Juha Vauhkonen, SASK	Anne Tarvainen, WWF
Janne Ronkainen, SASK	Lauri Peltonen, Taksvärkki
Teemu Sokka, Reilu Kauppa	Anne Haverinen, Fida
Marikki Stocchetti, KPT	Katri Leino-Nzau, Suomen Lähetysseura
Rilli Lappalainen, Fingo	Niina Tenhio, Fingo (siht.)
Juha-Erkki Mäntyniemi, Fingo	Pauliina Savola, Fingo
Miikka Niskanen, Suomen World Vision	

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtajat avasivat kokouksen klo 09:05. Todettiin edellisen kokouksen pöytäkirja (4.2.2019).

2. Kuulumiset KPT:stä (Marikki Stocchetti)

Kehityspoliittisen toimikunnan (KPT) mandaatti jatkuu vuoden 2019 loppuun, kaikki nykyiset edustajat jatkavat vaikka kansanedustajat kuten Aila Paloniemi (KPT/pj) putosi. Järjestöjen näkemystä KPT:n kehittämiseksi kaivataan viimeisen puolen vuoden aikana. Toimikunnan tavoitteena on, että Suomen seuraava kehityspoliittinen ohjelma on mahdollisimman vahva ja osoittaa hyvää suuntaa, ja että KPT saa jatkoa mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Suomen kehityspoliitiikan tilaa käsittelevä raportti ”Gloaalia vastuuta yli hallituskausien ja hallintorajojen” julkaistaan 9.5.2019, ja on yksi kymmenestä valtioneuvoston hallitusohjelmaa taustoittavasta asiakirjasta. Järjestöt voivat käyttää luonnosraportin tietoja jo aiemmin osana työtään, mutta ei julkisesti. Kehityspoliitikassa pitäisi päästä selontekomallista politiikkajohdonmukaisempaan linjaan, missä kantama voisi olla jopa 15 vuotta. Kokemuksiin, ja evaluointitietoon pohjautuen tarvitaan uutta näkemystä. Globaaliin vastuunjakoon täytyy saada kehityspoliitiikan lisäksi muut hallinnonalat mukaan. Kehityspoliitikka muodostaa rungon, johon voidaan ottaa erityyppisiä tavoitteita mukaan, kuten verotus ja maahanmuutto. Raportin tavoitteena on laajempi parlamentaarinen ote, ja viestin kulkeminen hallituskaudelta toiselle, eri hallintoalojen yli. KPT asetetaan aina kullekin hallituskaudelle erikseen, 2003 jälkeen näin,

historia alkaa 1960-luvulta. toimintakatkoksia on ollut jopa vuoden verran, jolloin neuvoa-antava elin ei ole ollut paikalla kehityspoliittista ohjelmaa laadittaessa. Arviointien perusteella KPT tulisi säilyttää, koska vastaavaa toimielintä ei ole. KPT:n vuoden kestäneen uudistusprosessin tavoitteena on riippumaton asema ja kirkastettu mandaatti. Toimikunta voi sijoittua joko ulkoministeriön, valtioneuvoston tai eduskunnan alaisuuteen. Toimitusministeri on luvannut, että KPT:n riippumattoman aseman vahvistava asetus etenee keväällä 2019. KPT:n mandaattiin kuuluu kehityspoliitiikan neuvonanto, seuranta ja arviointi. Toimikunnan asiantuntijaedustajina on ohjelmatukijärjestöjä, lisäksi OT-järjestöillä on oma edustaja. KPT on tarpeen laajojen sidosryhmien kautta tapahtuvana vuorovaikutuselimenä, riippumattomuus on tärkeää hyvän hallinnon periaatteen näkökulmasta. Mandaattia tulisi selkeyttää strategisemmaksi ja fokusoidummaksi teetetyt arvioinnin mukaan. Keskustelua on käyty, tulisiko KPT yhdistää kestäväen kehityksen toimikuntaan, mutta 2016 katsottiin, että Agenda 2030 itsessään on niin laaja, ettei yhdistäminen ole tarkoituksenmukaista. KPT virallinen mandaatti ulottuu koko hallintoon, ei vain ulkoministeriön neuvontaan.

Keskustelussa todettiin, että mandaatin merkitys KPT:n vaikuttavuudelle on rajallinen, enemmän merkitystä on pääsihteerin ja etenkin kansanedustajajäsenten toimintatavoilla ja motivaatiolla, sekä vallitsevalla poliittisella tilanteella. Tulevaisuudessa kestäväen kehityksen toimikunnan työhön voi tulla lisää globaaleja aspekteja, jolloin KPT: tarve tulee arvioida uudelleen. Asetus vahvistaisi KPT:n asemaa järjestelmässä, mandaatti määrittää KPT:n luonnetta. Talous ja henkilökunta ovat välineitä millä KPT toimintaa ohjataan. Hallitusneuvotteluissa KPT lähettää materiaalia, ottaa omien puolueiden jäseniin lähikontaktia, 16.4. jo lähettää pääviestit puolueille.

3. Hallitusohjelmaneuvotteluihin vaikuttaminen

Fingon vaikuttamistyön johtaja Rilli Lappalainen alusti keskustelua kertomalla lyhyesti Fingon vuoden 2019 vaikuttamistyön suunnitelmasta. Vaalien alla toteutui kolme isoa kampanjaa, joissa Fingo mukana. Fingo jatkaa [hallitusohjelmaviestien](#) esille tuomista paitsi hallitusneuvotteluissa myös Euroopan parlamenttivaalien ja Suomen EU-puheenjohtajuuskauden aikana. Jokaisen kuun ensimmäisenä maanantaina klo 14 Fingo järjestää kokouksen vaikuttamistyöstä kiinnostuneiden järjestöjen kanssa. Ministereillä on tapana tehdä poliittinen päivitys tai kokonaan uusi kepo-ohjelma, keskustelu järjestöjen kanssa on jo alkanut mahdollisista painopisteistä sekä kehitysrahoituksesta.

Keskustelussa arvioitiin juuri käytyjen eduskuntavaalien tulosta. Tasainen vaalitulokset ennakoivat vaikeita neuvotteluita siitä, miten kehitysrahoitusta lisätään, jos lisätään. Kehitysyhteistyörahoituksen osalta ainoastaan perussuomalaisilla ei ole puolueena selkeää linjausta, muut kannattavat rahoituksen nostamista.

Ulkoministeriö on tehnyt laskelman, miten kehitysyhteistyön määrärahoja olisi mahdollista nostaa, mikä tarjoaa mahdollisuuden myös järjestöjen tuen lisäämiseen. Järjestöjen olisi hyvä muodostaa yhteinen kanta siitä, mihin usean puolueen tukemat ilmastorahoituksen lisäykset tulisi laittaa. Järjestöt olivat yksimielisiä siitä, että päästökauppatulot tulisi kanavoida kehitysyhteistyön **lisärahoitukseen**. Ilmastorahoitus, **eli kehitysmaiden ilmastotoimiin kuten**

hillintään ja vaikutuksiin sopeutumiseen käytettävä raha, on mahdollista ottaa budjettikehyksen ulkopuolelta päästökaupasta, säilyttäen budjetoitu kehitysyhteistyörahoitus suunnitellulla tasolla.

Kehitysrahoituksen osalta ohjelmatukijärjestöt olivat yksimielisiä siitä, että yhteisen vaikuttamistyön tavoitteena on kasvattaa rahoitusta 0.7% BKT:stä, ja samalla tulisi kasvattaa myös kansalaisyhteiskunnan osuutta rahoituksesta kohti 15% varsinaisesta kehitysrahoituksesta, jolloin vaikutus globaalin ruohonjuuriliikkeen turvaamiseksi olisi merkittävä. Järjestöjen vaikuttamistyössä tulee välttää kilpailun synnyttämistä ilmaston ja kehitysyhteistyön välille rahoituskysymyksissä. Toisaalta keskusteltiin siitä, tulisiko vaikuttamistyön kärki tässä vaiheessa olla kehityspolitiikan sisällöissä, vai rahoituksessa. Viranomaisilla on kansainvälistä painetta lisätä rahoitusta monenkeskisille kehitysyhteistyön toimijoille, kuten YK-järjestöille. Todettiin, että on tärkeää organisoitua järjestöinä yhdessä vaikuttamistyössä ja ottaa kaikkien järjestöjen kaikki poliitikkokontaktit ja vaikuttamisresurssit yhteiseen käyttöön.

Fingon järjestämissä kuukausikokouksissa on sovittu, että hallitusohjelmavaikuttamisesta kiinnostuneille perustetaan sähköpostilista ja työryhmä. Sisältökysymyksissä pyritään etenemään laajalla rintamalla, on tärkeää saada hallitusohjelmakirjaukseksi kasvu kohti 0,7 ja toiseksi 15% kansalaisjärjestöjen osuudeksi, tarvitaan nopeaa vaikuttamista hyvin selkeällä kärjellä. Päätettiin perustaa pieni, nopea, aktiivinen työryhmä, joka tapaa myös fyysisesti, sähköpostikeskustelun lisäksi. Ennen työryhmän ensimmäistä kokousta järjestetään OT-järjestöjen toiminnanjohtajien kokous, missä sovitaan vaikuttamistyön suuret linjat. KUA lupautui kutsumaan tj-kokouksen koolle.

4. Fingon ehdotus SDG-raportoinnista (Juha-Erkki Mäntyniemi)

Jatkona helmikuun OT-järjestöjen kokoukseen, Fingon toiminnanjohtaja Juha-Erkki Mäntyniemi kertoi Fingon tapaamisesta ulkoministeriön edustajien kanssa 1.4.2019 koskien mahdollista kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön tietokantaa, joka tekisi näkyväksi järjestöjen työn suhteessa kestävän kehityksen Agenda 2030:een.

Fingon ja ulkoministeriön keskustelussa todettiin, että tietojärjestelmää on hyvä edistää yhdessä, samansuuntaista tekemistä tapahtuu nyt ulkoministeriössä ja synergiaetuja on saavutettavissa. OECD DAC tilastotiimi on lähettänyt ulkoministeriöön excel-tilauksen, missä pilotoidaan ulkoministeriön rahoitusta saavien kansalaisjärjestöjen raportoimien hankkeiden yhdistämistä SDG-tavoitteisiin, ohjelmatukijärjestöiltä toivotaan tietojen tarkistamista. UM yhteyshenkilönä toimii Miika Paajavuori, ulkoministeriö oli valmis osallistumaan mahdollisen tietojärjestelmän jatkokehittämiseen henkilöresurssein, muiden resurssien ollessa kiinni tällä haavaa. Fingon toiveena olisi muutaman järjestön osallistuminen kevyen ensimmäisen vaiheen kehittämiseen.

Hanna Matinpuro (Siemenpuu-säätiö, pj) totesi, että kun LaVa-työryhmässä käytiin tätä läpi, tuli ilmi, että järjestöillä ei ole resursseja käydä palvelumuotoiluprosessin vaatimaa kehittämiskeskustelua tällä haavaa. OECD DAC tilastoinnin kehittämisestä Fingo on jo yhteydessä Miikka Paajavuoren kanssa, ja excel-tilaukko on jaettu LaVa-työryhmän kautta

ohjelmaturkijärjestöille. Ohjelmatuen raportoinnin kehittämisprosessi (OTRAKE) on LaVa-työryhmän pääfokus nyt kesään saakka. Maria Suoheimo (SPR, pj) totesi, että OT-järjestöt antavat Fingolle mandaatin jatkaa valmistelutyötä näillä reunaehdoilla.

5. KPT:n osallistumisen ja vaikuttamisen koordinointi

Miikka Niskanen (World Vision) on toiminut KPT:ssä ohjelmaturkijärjestöjen edustajana, ja taustoitti keskustelua. Ohjelmaturkijärjestöjen kantojen koordinoinnissa on ollut haasteita, koska KPT:n täysistuntojen edellisen kokouksen pöytäkirja tulee usein melko myöhään ja tulevan kokouksen agenda lähetetään lyhyellä varoitusajalla. Niskanen toivoi ohjelmaturkijärjestöiltä aktiivisempaa evästystä ja palautetta koordinoinnin ja kommunikoinnin suhteen. Viime kerralla ohjelmaturkijärjestöt saivat ehdottaa yhteiselle paikalle edustajan, joka valittiin ot-järjestöjen keskuudesta henkilövaalilla KPT:n toimikaudeksi, edustajaa ehdotettiin valtioneuvostolle, joka nimesi edustajat.

Keskusteltiin, että kulunut toimikausi on ollut ensimmäinen laatuaan, yhteisiä kantoja on haettu, edustajan täytyy tehdä aktiivisesti töitä ohjelmaturkijärjestöjen herättelemiseksi ja järjestöjen aktivoitua. Fingo rakentaa parhaillaan mekanismeista järjestöjen kantojen keräämiseksi, täysistunnon lisäksi vaikuttamista tapahtuu myös työryhmissä ja valiokunnissa. KPT:n tulevaisuus herätti kysymyksiä, kuluneella toimikaudella on tapahtunut paljon muutoksia eivätkä edustajien valintaprosessit olleet kovin avoimia. Todettiin myös, että nykyinen asetelma on ohjelmaturkijärjestöjen kannalta hyvä, koska järjestöjen edustajia on useita. KPT:n kausi jatkuu vuoden 2019 loppuun on syytä alkaa miettiä ja kehittää toimintatapoja, ja syksyllä miettiä halutaanko paikka säilyttää ja kuka valitaan edustajaksi. Tärkeintä on säilyttää kansalaisjärjestöillä riittävä edustus ja mahdollisuus vaikuttaa tuloksellisesti, kuten tukemalla toisten kantoja täysistunnoissa.

Toimenpiteistä todettiin, että KPT:ltä voisi pyytää parannusta siihen, että agenda ja pöytäkirja tulisi aiemmin kuin viikkoa ennen seuraavaa kokousta. Vaikka agenda ei olisi valmis, edes suullinen keskustelu tulevasta agendasta auttaisi valmistautumaan ja koordinoimaan. Fingo voisi laittaa viestin heti työvaliokunnan jälkeen koskien täysistunnon valmistelua, koska Fingolla on paikka ja kattojärjestö on luonteva edustaja järjestöille. KPT:n tulevaisuudesta keskusteltiin lisäksi, että pysyvyys luo jatkuvuutta ja osaamista, mutta poliittinen prosessi tekee KPT:n mandaatista kenties viranomaiselintä merkityksellisemmän ja vaikutusvaltaisemman.

Maria Suoheimo (SPR, pj) totesi yhteenvetona, että ehdotetaan työvaliokuntiin OT-järjestöjen edustajaa osallistujaksi Fingon lisäksi, jotta kansalaisjärjestöjen vaikuttavuus ja koordinaatio vahvistuu. OT-järjestöjen kokouksissa voisi jatkossa käydä pääasiat läpi, jotta ohjelmaturkijärjestöt saavat tiedon kokouksista ja meneillään olevista asioista. KPT:n teknistyminen on haaste, jos KPT menettää poliittista voimaa. KPT on nykyisellään mahdollisuus verkostoitua yli normaalin kannattajakunnan, ja ilman KPT:tä olisi paljon hankalampi vaikuttaa ja keskustella. OT-järjestöjen edustaja Niskanen hakee aktiivisesti näkemyksiä tulevaisuuskeskusteluun jatkossakin.

6. Kumppanuusfoorumin suunnittelu (kesäkuu)

Taustaa: Hanna Matinpuro (pj, Siemenpuu) oli ollut yhteydessä KEO-30 osastopäällikkö Riina-Riikka Heikkaan koskien kumppanuusfoorumin järjestämistä. Ulkoministeriö haluaisi myöhäistää kumppanuusfoorumeja alkukesästä alkusyksyyn johtuen hallitusneuvotteluista ja muista kiireistä, mutta Heikka kysyi ohjelmatukijärjestöjen näkemystä.

Todettiin, että kumppanuusfoorumin järjestäminen olisi tärkeää jo kesäkuussa ennen Suomen EU-puheenjohtajuuskautta. Kumppanuusfoorumin tulisi tarjota tietoa tuoreelle ministerille pohjustaen tämän mahdollista poliittista linjausta syksyllä. Sisältöehdotukset päätettiin jättää pohdittavaksi sitten, kun aikataulu varmistuu.

7. Muut asiat

a. LaVa työryhmän kuulumiset

Hanna Matinpuro (Siemenpuu-säätiö, pj) taustoitti keskustelua. Ohjelmatukijärjestöjen laatu- ja vaikuttavuustyöryhmä on kokoontunut kaksi kertaa OT-järjestöjen edellisen kokouksen jälkeen. Ohjelmatuen raportoinnin kehittäminen sujuu hyvin, kokouspöytäkirja jaettu tälle ryhmälle, eikä ole tarvetta käsitellä tässä kokoonpanossa. Ohjelmatukijärjestöille on tullut kutsu kansalaisyhteiskunta-keskusteluun 26.4. Kokous liittyy raportoinnin kehittämiseen, mutta tapaamisen luonne on kuitenkin epäselvä. Suuri kysymys on, miten raportoidaan kansalaisyhteiskunnan vahvistuminen.

Keskusteltiin, että kansalaisjärjestöpainotus on jäänyt taka-alalle viimeisen neljän vuoden aikana. Mittarit määrittelevät tavoitteet ja määrittävät tosiasiaassa kehityspolitiikan sisällön, kevään aikana selviää, tuleeko vahvoja mittareita sille, mikä on tärkeää. Outi Hannula (Fingo) totesi, että kansalaisyhteiskunta-indikaattorin saaminen mukaan oli aktiivisten ohjelmatukijärjestöjen ansiota viime vuonna. VGK-aamukahvitilaisuudessa viime viikolla pohdittiin raportoinnin kehittämistä, ja olisiko KEPO-painopisteiden lisäksi mahdollista nostaa Suomessa tehtävä viestintä ja globaalikasvatustyö osaksi mitattavia tavoitteita. Suomalaisten aktivoimisen kannalta VGK on poliittisestikin kiinnostavaa, ulkoministeriön kehitysviestintä oli tästä innostunut.

Seuraava kokous järjestetään toukokuussa. Puheenjohtajat päättivät kokouksen klo 11:35.